

การสร้างคำและการใช้คำไทยในมหາชาติคำหลวง

นางสาวสุนันท์ อัญชลีนุกูล

005824

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาภาษาไทย

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2520

THE FORMATION AND THE USE OF THAI WORDS IN MAHACHAT KHAMLUANG

Miss Sunant Anchaleenukoon

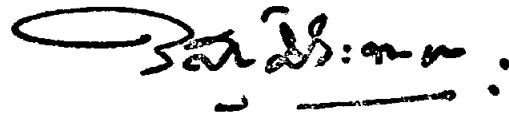
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of the Thai Language

Graduate School

Chulalongkorn University

1977

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ออนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ)
คณบดี

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจินต์ ภาณุพงศ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา นาคสกุล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมคาย นิลประภัสสร)

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา นาคสกุล

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์เรื่อง

การสร้างค่าและการใช้ค่าไทยในมหาชาติคำหลวง

โดย

นางสาวสุนันท์ อัญชดีนุกูล

แผนกวิชา

ภาษาไทย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : การสร้างคำและการใช้คำไทยในเมหาชาตिकाหลวง
 ชื่อ : นางสาวสุนันท์ อัญชลีนกุล
 แผนกวิชา : ภาษาไทย
 ปีการศึกษา : 2519

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่อง การสร้างคำ การใช้คำ ความหมายของ คำบางคำ และสำนวนบางสำนวนในเมหาชาตिकाหลวง โดยศึกษาเปรียบเทียบกับภาษาใน สมัยปัจจุบัน ข้อมูลที่นำมาศึกษานั้นเก็บรวบรวมจากหนังสือเมหาชาตिकाหลวงที่เป็นสำนวนเก่า 7 กัณฑ์ ซึ่งเชื่อว่าแต่งในสมัยอยุธยา คือกัณฑ์ทศพร กัณฑ์วนประเวศน์ กัณฑ์ชุกร กัณฑ์มหาพน กัณฑ์กุมาร กัณฑ์มหาธาต และกัณฑ์นครกัณฑ์

ผลการวิจัยได้เสนอเป็น 6 บทคือ บทที่หนึ่ง เป็นบทนำกล่าวถึงความจำเป็นและ ขอบเขตของการวิจัย บทที่สอง กล่าวถึงการสร้างคำแบบต่าง ๆ 4 แบบในเมหาชาตिकाหลวง ได้แก่ คำแผลง คำซ้ำ คำซ้อน และคำราชาศัพท์ บทที่สาม กล่าวถึงการใช้คำใน หมวดคำต่าง ๆ บางหมวด ได้แก่ หมวดคำสรรพนาม คำลักษณนาม คำบุพบท คำเชื่อม และคำปฏิเสธ การศึกษาความหมายของคำซึ่งเสนอไว้ในบทที่สี่ ได้แบ่งคำตามลักษณะของ ความหมายออกเป็น 5 พวกคือ (1) คำที่เป็นคำเดียวกับปัจจุบัน แต่มีความหมายต่างกัน (2) คำที่เป็นคำเดียวกับปัจจุบัน มีความหมายเหมือนกัน แต่การใช้ต่างกัน (3) คำที่มีรูป ปลายกับปัจจุบัน แต่มีความหมายเหมือนกัน (4) คำที่ยังคงมีใช้ในภาษาถิ่นปัจจุบัน และ (5) คำในเมหาชาตिकाหลวงที่ไม่มีใช้ในปัจจุบัน บทที่ห้า ว่าด้วยการใช้สำนวนในเมหาชาตिकाหลวง ได้แบ่งออกเป็น 4 ประเภทคือ (1) สำนวนที่ยังคงมีใช้ในสมัยปัจจุบัน แต่มี วนประกอบบางส่วนเปลี่ยนรูปไป (2) สำนวนที่มีใช้ในภาษาถิ่น (3) สำนวนที่มีใช้ เฉพาะในเมหาชาตिकाหลวง (4) สำนวนเปรียบเทียบ 4 ประเภทคือ อุปมา อุปลักษณ์ ติพจน์ และอุปคณาธิษฐาน และบทที่หก เป็นบทสรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

THESIS TITLE : The Formation and the Use of Thai Words in
Mahachat Khamluang

NAME : Miss Sunant Anchaleenukoon

DEPARTMENT : Thai Language

ACADEMIC YEAR : 1976

ABSTRACT

The purpose of this thesis is to study the formation, the use and the meaning of some Thai words and idiomatic expressions in Mahachat Khamluang in comparison with their occurrences in Modern Thai. Data are collected from the seven chapters in Mahachat Khamluang. These chapters namely Totsaporn, Vanapravesn, Choochok, Mahaphon, Kumarn, Maharaj and Nakorn Kant are believed to be written in the Ayudhya period.

The study is presented in six chapters. Chapter I is an introduction, stating the purpose and the scope of this study. Chapter II deals with the 4 processes of word formation namely affixation, reduplication, synonymous compound and the royal terminology. Chapter III deals with the distribution of some interesting wordclasses in Mahachat Khamluang: pronouns, classifiers, prepositions, linkers and negators. Chapter IV deals with the classification of words on the basis of their meaning. Five classes of words are set up: (1) words which appear both in

Mahachat Khamluang and in Modern Thai but with differences in meaning; (2) words which appear both in Mahachat Khamluang and in Modern Thai with the same meaning but with different usages; (3) words which are similar both in form and meaning; (4) some archaic forms which are still in use in some dialects with the same meaning and (5) some archaic forms not used elsewhere. Chapter V deals with four types of idiomatic expressions in Mahachat Khamluang. They are (1) the idiomatic expressions which are still in use in Modern Thai with the same meaning but with a certain difference in form, (2) some expressions which are no longer used in Modern Thai but are still used in some dialects, (3) some expressions which have become obsolete in Modern Thai, and (4) the poetical expressions used figuratively such as simile, metaphor, hyperbole and personification. The last chapter presents the conclusion and three suggestions for further studies.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา นาคสกุล ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมงานวิจัยที่ได้ให้ความช่วยเหลือเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และให้คำแนะนำอันทรงคุณค่าเสมอมา นับแต่เริ่มตนจนกระทั่งงานสำเร็จลงอย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ภาณุพงศ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมคาย นิลประภัสสรยังได้กรุณาให้คำแนะนำและเสียสละเวลาตรวจแก้วิทยานิพนธ์ให้โดยไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้งสามท่านเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ผนคร ปลัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ที่ได้มอบทุนฉบับอักษรศาสตร์พหุภาษาตีพิมพ์ที่ขังไม่ได้พิมพ์เผยแพร่ ให้ผู้วิจัยคัดลอก และยังได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาษารุ่นเก่าอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัย จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้รับความกรุณาจาก

- อาจารย์มหาเกษม บุญศรี ผู้ให้ความรู้อย่างดียิ่งเกี่ยวกับคำบางคำแก่ผู้วิจัย
- อาจารย์พิทร มลิวัลย์ แห่งกองศาสนศึกษา กรมการศาสนา อาจารย์ประคอง นิมมานเหมินท์ อาจารย์ทัศนีย์ สีนสกุล แห่งคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์พิสิษฐ์ ธานี อาจารย์สุวิ มนต์คำ แห่งโรงเรียนเทพศิรินทร์ และนายสุคหล่อ ประเสริฐสม ผู้ให้ความรู้ทางภาษาถิ่นแก่ผู้วิจัยอย่างดียิ่ง

ผู้วิจัยขอถือโอกาสขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย

อนึ่งญาติพี่น้องและเพื่อน ๆ ทุกคนได้ให้กำลังใจและความช่วยเหลือมาโดยตลอด จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้.

สุนันท์ อัญชลีนุกูล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
รายการตารางประกอบ	ญ
	
บทที่	
1. บทนำ	1
1. ความเป็นมาของปัญหา	1
2. ความมุ่งหมายในการวิจัย	2
3. ขอบเขตของการวิจัย	2
4. ความสำคัญหรือประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	3
5. วิธีดำเนินการก่นควาและวิจัย	3
6. อักษรย่อ	4
2. การสร้างคำในมหาชาติคำหลวง	5
1. การสร้างคำแผลง	6
1.1 คำแผลงที่เกิดจากหน่วยหน้าศัพท์และคำเดิม	8
1.2 คำแผลงที่เกิดจากหน่วยกลางศัพท์และคำเดิม	18
1.3 คำแผลงที่เกิดจากหน่วยท้ายศัพท์และคำเดิม	37
2. การสร้างคำซ้ำ	41
2.1 การซ้ำทั้งคำ	42
2.2 การซ้ำเพียงบางส่วน	46

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3. การสร้างคำซ้อน	60
3.1 คำซ้อนคู่	61
3.2 คำขยายคู่	69
3.3 คำซ้อนสี่พยางค์	72
3.4 คำซ้อนมากพยางค์	75
4. การสร้างคำราชาศัพท์	91
4.1 การสร้างคำราชาศัพท์จากคำนาม	93
4.2 การสร้างคำราชาศัพท์จากคำกริยา	103
3. การใช้คำในหมวดคำบางหมวด	112
1. หมวดคำสรรพนาม	112
1.1 คำสรรพนามบุรุษที่ 1	113
1.2 คำสรรพนามบุรุษที่ 2	129
1.3 คำสรรพนามบุรุษที่ 3	143
2. หมวดคำลักษณนาม	160
2.1 ตำแหน่งของคำลักษณนามในมหาชาติคำหลวง	163
2.2 การใช้คำลักษณนามในมหาชาติคำหลวง	165
3. หมวดคำบุพบท	179
3.1 คำบุพบทในมหาชาติคำหลวงที่ใช้ตามวิภัตินามบาลี	180
3.2 คำบุพบทในมหาชาติคำหลวงที่ใช้ต่างจากสมัยปัจจุบัน	184
4. หมวดคำเชื่อม	203
4.1 คำเชื่อมนาม	204
4.2 คำเชื่อมกริยา	205

สารบัญ (ต่อ)

บท	หน้า
4.3 คำเชื่อมสัมพันธ	207
4.4 คำเชื่อมประโยค	212
5. หมวดคำปฏิเสธ	226
5.1 คำปฏิเสธที่ปรากฏหน้าคำนาม	226
5.2 คำปฏิเสธที่ปรากฏหน้าคำกริยา	227
5.3 คำปฏิเสธที่ปรากฏหลังคำกริยา	231
4. ความหมายของคำและการใช้คำบางคำในมหาชาติคำหลวง	233
1. คำที่เป็นคำเดียวกับปัจจุบัน แต่มีความหมายต่างกัน	233
2. คำที่เป็นคำเดียวกับปัจจุบัน มีความหมายเหมือนกัน แต่การใช้ ต่างกัน	257
3. คำที่มีรูปคล้ายกับปัจจุบัน แต่มีความหมายเหมือนกัน	268
4. คำในมหาชาติคำหลวงที่ยังคงมีใช้ในภาษาถิ่นปัจจุบัน	280
5. คำในมหาชาติคำหลวงที่ไม่มีใช้ในปัจจุบัน	307
5. ส่วนวนในมหาชาติคำหลวง	321
1. ส่วนวนในมหาชาติคำหลวงที่ยังคงมีใช้ในสมัยปัจจุบัน แต่มีบาง ส่วนเปลี่ยนรูปไป	322
2. ส่วนวนในมหาชาติคำหลวงที่ยังคงมีใช้ในภาษาถิ่นปัจจุบัน	343
3. ส่วนวนที่มีใช้ในมหาชาติคำหลวงแต่ไม่มีใช้ในสมัยปัจจุบัน	349
4. ส่วนวนเปรียบเทียบในมหาชาติคำหลวง	356
6. บทสรุปและขอเสนอแนะ	375
บรรณานุกรม	381
ประวัติการศึกษา	387

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1.	สรุปการสร้างคำแดง	40
2.	สรุปการสร้างคำซ้ำ	59
3.	สรุปการสร้างคำซ้อน	89
4.	สรุปการสร้างคำราชาศัพท์	111
5.	เปรียบเทียบการใช้คำสรรพนามในมหາชาติคำหลวงกับในปัจจุบัน	157
6.	เปรียบเทียบการใช้คำลักษณนามในมหາชาติคำหลวงกับในปัจจุบัน	177
7.	เปรียบเทียบการใช้คำบุพบทในมหາชาติคำหลวงกับในปัจจุบัน	199
8.	เปรียบเทียบการใช้คำเชื่อมในมหาชาติคำหลวงกับในปัจจุบัน	224
9.	เปรียบเทียบการใช้คำปฏิเสธในมหาชาติคำหลวงกับในปัจจุบัน	232

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย